

τώρα, κ' έτσι φέρνεται τούτο ή εκείνο τὸ πρόσωπο. Τέχνη δηλ. ποὺ κάνει τὰ λόγια νὰ γίνονται παραστατικές ιδέες, χωρὶς νὰ χάνεται ὁ ποιητὴς σὲ παραγιομίσματα γιὰ νὰ ξηγήσῃ πῶς δίνεται τὸ δράμα του. Τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἀρχαίας τραγωδίας πρέπει νὰ τὸ μιμηθῶμε κι ὅποιος θέλει νὰ νοιώσῃ καλύτερα τὸ τί θέλω νὰ πῶ, ἄς διαβάσῃ τὰ ὅσα λέει ὁ Ψυχάρης στὸ βιβλίο του «Γιὰ τὸ Ρωμαϊκὸ Θέατρο» (12). Μὲ τέτιον τρόπον ἔγραψα κ' ἐγὼ τὴν τραγωδίαν μου—ὅσο μπορούσα—καὶ γιὰ τὸν ἴδιον λόγο δὲν τήνε χώρισα καὶ σὲ πράξεις, ὅπως συνηθίζεται. Ἐξέφρασα ἀκόμα ὅτι τὸ θέατρο τῶν ἀρχαίων, μολοντὶ τὰ πρόσωπα του εἶναι περισσότερο ἥρωες καὶ μυθολογικά παρά τῆς ἐποχῆς τους ἄνθρωποι, ὅμως εἶναι θέατρο ὁλόκληρον ἀνθρώπινο. Ἄλλο διδάγμα ἀπ' αὐτὸ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ξεφεύγουμε καθόλου ἀπὸ τὸ φυσικὸ καὶ νὰ παραμελοῦμε τὴ ζωὴ, ἂν θέλουμε νὰ πλάσουμε ἀληθινὸ θέατρο. Τὰ πρόσωπα ποὺ ἀνεβάζουμε στὴ σκηνὴ καὶ ποὺ τοὺς βάζουμε στὸ στόμα τους τὴς ιδέες καὶ τοὺς στοχασμοὺς μας ἀνάγκη νὰ τὰ νοιώθουμε πρώτα ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, οἱ γύρω μας κ' ὕστερα νὰ κοιτᾶμε ἂν μπορούμε νὰ σταθῶν καὶ σ' ὁποιαδήποτε εὐκλεῖ σκηνή. Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει καθόλου νὰ εἶναι τὰ πρόσωπα αὐτὰ μεγάλα, κίονα στὴν τέχνη, νὰ δὲν ἀλήθειες κ' ιδέες κοινὲς σὲ κάθε ἀνθρώπου, νὰ ζωγραφίζον πιστὰ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἂν βέβαια κι ὁ ποιητὴς τους ἔχη τὴ δύναμη νὰ τὰ πλάσῃ τέτα. Νὰ στολιζονται μ' ὅλα τὰ ἠθικὰ χερίσματα ποὺ κυβερνᾶνε τὴν ἀληθινὴ κοινωνία, νὰ παρουσιάζονται δυνατὰ στὴ θέλησή τους ἢ φυσικὰ στὴν ἀδυναμίαν τους, νὰ παλεύουν τὸν ἀγῶνα ποὺ οἱ φυσικοὶ κ' οἱ κοινωνικοὶ νόμοι ἀνοίγουν, μὰ καὶ συνάμα νὰ μένουνε μέσα στὸ σύνορον τοῦ φυσικοῦ κι ἔχι, θέλοντας τάχα νὰ σκεφτοῦμε κ' ἐμεῖς πρωτότυπα καὶ νὰ φιλοσοφήσουμε μ' ἰδιότροπον σύστημα, ν' ἀναποδογυρίζουν τοὺς τέτοιους νόμους.

Μπορεῖ νὰ ρωτήσῃ κανένας: γιὰ τὴν τραγωδίαν κι ἔχι δράμα; Ἡ νὰ μοῦ πῆ: «Ἡ τραγωδία πέθανε πιά σήμερον κι ἀδύνατον νὰ ξαναζήσῃ,» ὅπως λένε καὶ πολλοὶ κριτικοί. Δὲν τὸ πιστεύω· βλέπω καμιά φορὰ στὸ θέατρο μὰς ποὺ τυχαίνει γὰ παίζεται τραγωδία ἀνθρωπινὰ μεταφρασμένη, νὰ συγκινιέται

(12) Ψυχάρης. — Γιὰ τὸ Ρωμαϊκὸ θέατρο. — Πρόλογος σελ. 50—51.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

IBAN ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Ο ΜΠΙΡΟΥΚΟΣ

Γύριζ' ἀπὸ τὸ κυνήγι μονάχος μέσα σὲνα ντροσκι. Μοῦ λείπονταν ὄχτω ἀκόμα βέρτσια γιὰ τὸ σπίτι.

Ἡ καμμένη ἢ φοράδα μαζί προχωροῦσε μὲ κανονικά καὶ μεγάλα βήματα στὸν γεμάτον κορνιαχτὸ δρόμον, τέντωνε τ' αὐτιά της καὶ κάθε τόσο ἄφινε ἕνα μισοπνιγμένο χλιμίντρομα.

Ὁ σκύλος μου ἀκολούθησε μισὸ βῆμα πίσω ἀπὸ τ' ἀμάξι.

Μπόρα ἔρχονταν.

Μπροστά μου ἕνα μενεξεδένιο νέφον ἀργυροφάνωνταν πάνωθεν ἀπὸ τὸ δάσον, σταχτιά σύγνεφα τρέχανε πρὸς τὸ μέρος μου καὶ τῶν ἰτιῶν τὰ φύλλα σάλεθαν μουρμουρίζοντας.

ὁ λαὸς καὶ νὰ νοιώθῃ τὸν ἑαυτὸ του, ἔστω καὶ γιὰ λίγην ὥρα, κάπως ἀλλαγμένο στὴν ψυχὴ, ἕνεκα ποῦ ζῆ μὲ πρᾶγμα νέο. Μὴν παραξενοφανῆ αὐτό. Ἡ τραγωδία εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ θεάτρο, ἡ νιότη του σὰ νὰ ποῦμε. Κι ὅπως παρατήρησε ἡ σημερινὴ φιλοσοφία, ποὺ γιὰ βάση της κυριώτερη ἔχει τὴν ψυχολογικὴ ἀνάλυση: «θέλουμε ν' ἀναπνεύσουμε τὸ δροσερὸ καὶ παρθενικὸ ἄρωμα, ποὺ ξεχύνει τὸ πρῶτον ἀνθίσμα κάθε τέχνης. Τὸ προτιμάμε ἀπὸ τὴν πολὺ δυνατὴ καὶ τίς περισσότερες φορὲς φτιαστὴ γέψη τῶν γουρμασμένων τεχνῶν. Ἡ ἀγάπη μὰς δὲν εἶναι γιὰ τὸ πολυκαιρινὸ ἐνός ἔργου παρά ξεναντίας γιὰ τὴ νιότη τῆς τέχνης: δὲν ἀγαπάμε τὰ πρωτόγονα ἔργα, ἐπειδὴ εἶναι ἀρχαία καὶ πολὺ ἀλαργινὰ, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἔχουσαν τὴν χάρη καὶ τὴ θεϊκὴν ἀπλότητα τῆς ἀνθρώπινης σκέψης μέσα στὴν κοίνα της. Μὰς γητεύει τὸ χαμόγελο τῆς παιδικτικῆς ἡλικίας καὶ δὲ σεβόμαστε τὸ περασμένο γιὰ τὴ σοβαρὴ βαρύτητά του. Τὸ πάθος μὰς δὲν εἶναι καθόλου ἀρχαιοφιλία» (13). Ἀρκετὴ ξήγηση αὐτὴ νὰ πείσῃ τὸν καθένα, γιὰ τὴν τραγωδίαν θὰ εἶναι πάντα ἀθάνατη. Ὅσο βρίσκονται ποιητὰδες, ποὺ ξέρουνε ν' ἀγγίζουσαν τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ σ' ἀψήλοτοσά της αἰσθηματὰ μὲ τὸ μουσικὸ τους στόμα, θὰ ζῆ κ' ἡ τραγωδία. Αὐτὰ δὲν τὰ λέω γιὰ νὰ εἰπῶ, ὅτι κ' ἡ δική μου τραγωδία ἀξίζει τάχατες κάτι. Ὅχι: ἐγὼ ἔγραψα μόνο γιὰ νὰ δοκιμάσω, ἂν γίνονται καὶ πραγματικὲς οἱ ιδέες μου γιὰ τὸ θέατρο καὶ νὰ δώσω ἀφορμὴ σὲ κανένα καλύτερό μου, ἂν θελήσῃ, νὰ ζετᾶσῃ πῶς μπορούμε νὰ πάρουμε ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον θέατρο ὅ,τι μὰς χρειάζεται γιὰ νὰ φτιάσουμε δικὸ μὰς καθαυτό. Δὲν ξεχνῶ ὅτι ἡ φυλὴ μὰς καὶ στὸ πνευματικὸ της μέρος εἶναι ἀκόμα σὰν τὸν ἀρχαῖον Παρμενίδην, τὸν Ἑλλαστικὸ φιλόσοφον, μπρὸς στὴς θύρας τῆς Μέραις καὶ τῆς Νύχτας ζητῶντας νὰ βρῆ τὸ δρόμον τῆς ἀλήθειας: μὰ κ' ἐλπίζω πῶς ἡ Δίκη θὰ μὰς πῆ μιά μέρα μὲ τάλαντοσά της στόμα, ὅτι μὰς εἶναι γραμμένο

Πάντα πυθίσθαι

Ἡμῶν ἀληθείης εὐπειθέος ἀρετικὸς ἦτορ

Ἡδὲ βροτῶν δόξας, τῆς οὐκ ἔνι πιστικὸς ἀληθείης.

Δοκιμὴ λοιπὸν ἔκαμα. Καὶ γιὰ τὴν δοκιμὴν μου αὐτὴ πῆρα μιά ἀπὸ τίς ὁμορφότερες παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δὲν ξέρω ἂν τὴν ζετύλιξα καλὰ ἢ

(13) H. Fierens - Gevaert. — Nouveaux Essais sur l'Art Contemporain. Pag. 190.

Ἡ ἀποπνιχτικὰ κάψα ἀλλάξε διαμίας σὲ ὑγρὴ καὶ διαπεραστικὴ δροσιά.

Κίνησα τᾶλογο μου, κατέβηκα στὴ λαγκαδιά, πέρασα τὴν ἀποξεραιμένη τῆς σκῆτη στρωμένη ἀπὸ ταπίτον μὲ χαμόκλαδα καὶ λίγο ὕστερα μπῆκα στὸ δάσον.

Ὁ δρόμος ποῦ τραβοῦσα ἔσπερε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πυκνὰ φουντώματα τῶν λεφοκαρυῶν, τὸ σκοτάδι ἦτα βαθύ κ' ἱπροχωροῦσα στὰ στραβά.

Τὸ λιανοκαμωμένο ἀμάξι μου πότε σκουνοῦσε στὴς πολυκομπες ρίζες τῶν φλαμουριῶν καὶ τῶν ἐκατόχρονων βαλανιδιῶν, πότε χάνονταν στ' αὐλάκια, ποῦ οἱ τροχοὶ ἀπὸ τίς τελέγες εἶχαν ἀνοίξει.

Τᾶλογο μου ἄρχισε νὰ σκιαζέται.

Ἐνας δυνατὸς ἀγέρας ὑφώθηκε καὶ χύθηκε ἔρμητικὰ στὸ δάσον, χοντρές σταλαματιές νεροῦ πέσανε στὴς φυλλωσιές, μιάν ἀστραπὴ διάσκισε τὸ οὐρανοθέμελον καὶ κατόπι μιά βροντὴ τὴν ἀκολούθησε.

Ἐπεφτε μὲ τ' ἀσκή ἢ βροχὴ, ποῦ λένε, κ' ἀναγακάστηκα νὰ σταματήσω τᾶλογο μου χαμένο στὴ λάσπη. Δὲν ἔβλεπα τὸ δαχτυλάκι μου.

Πέτυχα μιά σκεπὴ ἀπὸ φυλλωσιές.

Μαζωμένος καὶ μὲ τὸ πρόσωπον κουκουλωμένο ἔκανα πομονὴν ὅσο νὰ σώσῃ ἢ μπόρα. Σ' ἕνα ἀστραπόφωτον ξεχώρισα στὸ δρόμον ἕναν ἀνθρώπον ποῦ ἔρ-

χόκημα σὲ τραγωδία. Ἰσως στὰ χέρια ἀλλουνοῦ νὰ γινόταν κάτι ἀληθινὰ δημιουργικὸ, κάτι τέλει. Ἄς προσπαθῆσῃ. Ἐμένα μὲ φτάνει ἡ ἱκανοποίηση ἢ ἀτομικὴ μου, ὅτι τὴν τραγικὴν αὐτὴν ἱστορίαν θέλησα νὰ τήνε ντύσω μὲ τὸ ἱερὸ φόρεμα κάποιας ιδέας. Τῆς ιδέας, ὅτι πρέπει νὰ δουλέψουμε γερά καὶ προσεχτικὰ γιὰ νὰ δοκιμάσουμε, ἂν μπορούμε νὰ ὠφεληθῶμε ἀπὸ τὸ καθεστὶ ποῦ μὰς ἔχρησαν οἱ πρόγονοί μας ὥστε νάντικρύσουμε τὸν Ἥλιον τῆς Ἀλήθειας. Γιὰ τὴν μὴ λησμονᾶμε ὅτι δὲν ξεδιαιλύθηκα ἀκόμα τὸ σκοτάδι ποῦ μὰς περιέζωσε, καὶ μὰς ταιριάζει πολὺ νὰ ξαναλέμε τὰ λόγια τῶν παλιῶν Ἰντῶν, ποῦ σωθήκανε στὴς Βέδες μέσα:

«Ὁ ἥλιος θὰ ἐγῆ;

«Ἡ ἀγαπημένη μας αὐγὴ θὰ ξαναγυρίσῃ;

«Τῆς νύχτας οἱ δυνάμεις θὰ νικηθῶν ἀπὸ τὸ φωτεινὸ Θεό;»

Μὲ τὸν ἥλιον τῆς Ἀλήθειας θὰ μπορούμε νὰ σκεφτοῦμε καὶ νὰ πλάσουμε καλύτερα.

(Ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλον ἀρχίζει ἡ τραγωδία).

ΝΑ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

Ὁ τίμιος κ. Φωτισμένος, ἀπὸ ναυάνης σ' ὅλας τίς δουλιές του, ἀποφάσισε νὰ δοκιμάσῃ ἄλλη μιά φορὰ τὴν τύχη του ἀνοίγοντας ἕνα μικρὸ μπακαλάκι. Ἀπὸ τὸ τοίμασε σ' ὅλα θέλησε νὰ βάλῃ καὶ τὴν ἐπιγραφή. Μὰ τί ἔνομα νὰ τοῦ δώσῃ; Ὁ Θεοδοσίον ὁ «ἐπιγραφοποιός» τοῦλαγε νὰ τὸ βγάλῃ «ὁ Λούκουλλος, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ Ἀκρίβεια, ὁ Νέρων, ὁ Ἀρκουδας, τὸ Χαρμπίν»

— Τίποτα ἀπ' αὐτὰ, βρε παιδί μου! θέλω ἔνομα ποῦ νὰ χτυπᾶ καλὰ στὸ μάτι καὶ σταυτὶ θέλω καινούργιον κρᾶμα.

Ἄξαρνα, σὰ νὰ φωτίστηκεν ὁ νοῦς του, ὁ κ. Φωτισμένος εἰσάγει:

— Στάσου! τὸ βρῆκα! γράφε: «Μὴν πηγαίνατε νὰ σᾶς κλέβουν ἄλλο. Ἐλάτε ἐδῶ». Αὐτὸ ἦταν.

Ὁ φοιτητὴς τῆς Νομικῆς Φώτης Ράτσος τὸν περασμένο Μάρτη πιάνει νὰ κάμῃ μιά γραφὴ στοὺς γέροντες του στὴν ἐπαρχία γιὰ νὰ τοὺς καταφέρῃ νὰ τοῦ στείλουν τίποτα λιανά καὶ γράφει: «Ἐγὼ ἀπόλητην ἀνάγκην ἔπ' αὐτὰ τὰ χρήματα. Πρέπει νὰγοράσω βιβλία καινούργια: τὴν μαγαλιὰν γραμματικὴν τοῦ Ὀλλεντόρφου γιὰ τὰ Γαλλικά μου, τὸ καινούργιον Πολητικὸν δίκαιον, τὸ μέγαν Λαιξικὸν τοῦ Δικηγέρον. Μοῦ χρηζίζονται πολλὰ, καθὼς καὶ μιά γραβάντα.» Καλὰ πάει, λέει μονάχος του, μὰ πρέπει: τὸ γράμμα νὰ τελειώῃ κομμάτι συγκινητικὰ. Καὶ ἔσκουλαθάει: «Θὲ σᾶς ἔγραφα κ' ἄλλα μὰ δὲ μπορῶ νὰ γράψω πλέον: τὸ δομάτιόν μου εἶναι τόσον κρῖον ποῦ παγόνουν τὰ πόδια μου καὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὴν πένα!»

χονταν καταπάνω μου. Σίμωσε στὸ ντροσκι μου.

— Ποιὸς εἶσαι; ρωτᾶει μιά φωνή.

— Καὶ τοῦ λόγου σου;

— Ὁ δασοφύλακας.

Σὰν τοῦ εἶπα τὸνομά μου:

— Ἄ! ξέρω, κάνει, πᾶτε στὸ σπίτι.

— Δὲ βλέπεις, χριστιανέ μου, μπόρα.

— Εἶναι πολὺ δυνατὴ, ἀποκρίθηκε ἡ φωνή.

Τὴν ἴδιαν στιγμὴν μιά ἀστραπὴ ἔχρωμα φώτισε τὸν ἀνθρώπον καὶ μπόρεσα νὰν τονὲ ξεχωρίσω καλὰ: στὸ ἄξαρνον φῶς μιά δυνατὴ βροντὴ ἀκολούθησε κ' ἡ βροχὴ διπλασιάστηκε.

— Ἐχει νὰ βρέχῃ γιὰ κάμποσον, λέει ὁ δασοφύλακας.

— Καὶ τώρα τί γίνεται;

— Θέλετε νὰ σᾶς πᾶω στὴν καλύβα μου; μοῦ κάνει ἀπότομα.

— Ἄν θέλω λέει!

— Ἀναβῆτε στ' ἀμάξι.

Ὁ δασοφύλακας ζύγωσε τὴ φοράδα μου, τὴν ἐπίασε ἀπὸ τὰ γκέμια καὶ μὰς ἔβγαλε ἀπὸ ταυλάκι ποῦ εἶχαμ σταματήσει.

Κρατιόμουνα ἀραγαμίνος ἀπὸ τὸ κάθισμα τὰμαξιοῦ, ποῦ χρορῆθε σὰ βάρκα σὲ φουρτοῦνα.

Τᾶλογο γλυστροῦσε καὶ κάθε στιγμὴν κιντύνεθε

ΣΤΗΝ ΚΟΡΑΚΙΑΝΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Κ. Θεοτόκης — Σ. Δεσούλιας — Α. Μαβίλης — Α. Κεφαλληνός
Μαριζούκος — Η. Σταῦρος — Ε. Ζεντρινοῦ — Ἀλέξ. Πάλλης — Μ. Χαίμης.

ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ

Είχε ντυθῆ τὴν καλύτερη φορεσιά της ἡ Πλάση, ἡ θάλασσα τὴν δημορθέτη γαλάζια της στολή, τὰ δέντρα τὸ πειδ ζωνρὸ πράσινο χρώμα τους κ' ὁ οὐρανὸς ἐχαιρόνουν. Χαρούμενη κ' ἡ Δημιουργία, ποῦ ο' ἓνα χωριὸ τῶν Κορφῶν, στὴν Κορακιάνα, θάβλεπε ὄλους μαζί ἐνωμένους ἐκείνους, ποῦ ἓνας πόθος τοὺς ἐνώνει, μιὰ ἰδέα, ἡ ἰδέα τῆς Ἐθνικῆς μας γλώσσας.

Ἔδον ἀπὸ τὸ Μαρκοῦ μᾶς, τὸ ἔγκυλλο τεχνίτη, καὶ τὸ γέρο Κονεμένο, ὄλοι μὲ προθυμία σμίξανε, γιὰ νὰ χαιρετήσουν τὸν Πάλλη, ἀδερφό τους στὴ ψυχῇ

καὶ στοὺς πόθους, ποῦ ἓνα μῆνα ἀπόλαψε τὶς δημορφίες τοῦ νησιοῦ μας κ' ἀπολάψαμε καὶ μετς τὴ χροσῆ συντροφιά του.

Οἱ χωρικοὶ μὲ τὰ γιορτάτικα κ' οἱ χωρικές μὲ τὰ στολίδια τους, πλουσιοντυμένες, στὸν ἤχο τοῦ βιολιοῦ ἐπιάστηκαν σὸ σεμνὸ καὶ γραφικὸ χορὸ τῶν χωριῶν τῆς Κερκύρας. Κι' ὁ ἤχος τοῦ βιολιοῦ ἔνωσε τὸν λαὸν τῆς ἐξοχῆς μας μὲ τοὺς λογογράφους μας, ποῦ ἀφίνοντας κατὰ μέρος τὸ σοβαρὸ τους ἔγειναν ὄλοι γιὰ μιὰ στιγμή παιδιὰ κ' ἐπήδησαν καὶ κείνοι γύρω ἀπὸ τὸ βιολι συντροφεύοντας τὸ χορὸ τῶν γυναικῶν.

Κι' ὁ νέος Λούθηρος τῆς Ἑλλάδας Πάλλης, ὁ παιγνιδιάρης ὄσο καὶ βαθὺς στὴν πέννα Μαβίλης,

νὰ πῆση. Ὁ Μπιροῦκος τὸ κεντοῦσε, χτυπώντας το δεξιά κ' ἀριστερά μὲ τὸ μαστίγι.

Βάδιζε σὸ σκοτάδι σὰ ὄντασμα κ' ἀφοῦ μᾶς διάβηκε ἀπὸνα δάσο, μᾶς σταμάτησε μπρὸς τὸ καλύβι του.

— Φτάσαμ' ἀρέντη, κάνει.

Ἡ πόρτα τῆς καλίτσας ἐσκουζε καθὼς ἀνοίξε καὶ τὰ γανγίσματα τῶν σκυλιῶν σκορπιστήκανε ἀπὸ τὴν αὐλὴ ὀλόγυρα. Σήκωσε τὰ μάτια καὶ στ' ἀστραπόφωτα παρατήρησα ἓνα καλύβι μέσα σὲ μιὰ κλεισμένη χλωροτοπιὰ.

Ἔδεσε τ' ἄλογό μου σὸ φράχτη ὁ δασοφύλακας καὶ χτύπησε στὴν πόρτα. Ἀπὸ τὴ χαραμάδα ἐνὸς στενοῦ παραθυριοῦ φάνονταν φῶς.

— Ἐφτάσα! Ἐφτάσα! φώναξε μιὰ παιδιακήσια φωνοῦλα καθὼς ἐχτυποῦσε ὁ δασοφύλακας.

Ἦστερα ἄκουσα τὸ τρεχατὸ γυνῶν ποδιῶν, σύρθηκε τὸ μάνταλο καὶ μιὰ κοπελλοῦλα δώδεκα χρονῶν ἦρτε νὰ μᾶς ἀνοίξη.

— Φώτισε τ' ἀρέντη, λέει ὁ Μπιροῦκος, κ' ἐγὼ πηγαίνω νὰ βάλω σὸ σταῦλο τὰμάξι.

Τὸ κοριτσάκι ἔρριξε πάνω μου τὰ μάτια της καὶ μοῦγενε νὰν τὴν ἀκλουθήσω.

Ἡ καλύβη τοῦ δασοφύλακα ἦταν ὀλη-ὀλη μιὰ χαμηλὴ κάμαρα, καπνισμένη καὶ δίχως μεσοφόντι.

Μιὰ παλιὰ τουλοῦπα σκουμένη κρέμονταν στὸν τοίχο σ' ἓνα μικρὸ κάθισμα ἦταν ἓνα τουφέκι καὶ δύο σακκίδια ἀπὸ παλιοκούρελα. Τὸ τρεμόφωτο μιᾶς λουτσίνας σκόρπιζε κεῖ μέσα τὸ πένθιμο καὶ λιγοστὸ φῶς του.

Στὸ μέσο τῆς κάμαρας μιὰ κούνια ἦταν δεμένη στὸ ἄκρο μιᾶς μακριᾶς φουρκάτας. Ἡ κοπελλοῦλα ἔσδυσε τὸ φανάρι, κάθισε σ' ἓνα σκαμνάκι κ' ἀφοῦ σήκωσε λιγάκι τὸ φῶς τῆς λουτσίνας κουνούσε ὕστερα ἴσουχα-ἴσουχα τὴν κούνια.

Κοιτοῦσα ὄλ' αὐτὰ μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά. Ἡ ἐντάφια σιγαλιὰ μόνο ἀπὸ τὴν παραγμένη καὶ δύσκολη τοῦ παιδιοῦ ἀνάπνια ταραζόνταν.

— Εἶσαι μονάχη δῶ μέσα; ρώτησα τὸ κορίτσι.

— Μονάχη, μ' ἀποκρίθηκε δειλά.

— Καὶ εἶσαι κοπέλλα τοῦ δασοφύλακα;

— Μάλιστα, μουμούρισε.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ μπῆκε ὁ Μπιροῦκος.

Βλέποντας τὸ φαναράκι κατὰ γῆς ἀναψ' ἓνα σπύρτο καὶ κόλλησε φωτιά σ' ἓναν καντηλιέρη ποῦταν πάνω σὸ τραπέζι.

— Δὲ θὰ σὰς ἀρέσει τὸ φῶς ἀπὸ τὶς λουτσίνες μας, κάνει ρίχνοντας πίσω τὰ μαλλιά του ζωηρά.

ὁ μεταφραστῆς τοῦ θανάτου τοῦ Ἰαγγαδάτα, ποῦ μὲ ζῆλο κ' ἀγάπη δουλεύει γιὰ τὸ θείαμβο τῆς δημοτικῆς μας, Κεφαλληνός, ὁ δηγηματογράφος καὶ μεταφραστῆς Ἰνδικῶν δοσιμάτων, Θεοτόκης, ὁ γλυκὺς στὰ πεζὰ ποιήματα καὶ χροιωμένος στὰ δηγήματά του Σταῦρος, ὁ Ἐβραϊολόγος Χαίμης κ' ὁ τεχνίτης στὴν ψυχὴ ὄσο καὶ στὸ πινέλο, Δεσούλιας, ὄλοι πιασμένοι σὸ χορὸ τίποτ' ἄλλο δὲν ἔδειχναν παρὰ τὴν ἀφέλεια τῆς ψυχῆς τους, ποῦ ἴσως ὁ Χατζηδάκις, ἂν εἶτανε κεῖ, νᾶβρισκε σὰ δίσκαλος νὰ εἰρωνευτῆ, μὰ ποῦ δὲ μποροῦσε παρὰ νὰ καμαρώση κάθε καλαισθητός, κάθε ἄνθρωπος, ποῦ τοῦῶθε ἀπὸ ποίηση κ' ἰδανικά.

Στὸ περιᾶλι τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Μαριζούκου, ποῦ εἶχε γιὰ ὄλους μας τὸ σπῆτι τοῦ ἀνοιχτό, ὄπως ἔχει πάντα ἀνοιχτὴ τὴν καρδίη του, μιὰ φωτογραφικὴ μηχανὴ μᾶς ἐπήγε ἐνωμένους ὄλους, γιὰ νὰ μὲνη, φαίνεται, παντοεινὰ στὴν μνήμη μας ἡ ἀληθινότητὴ κείνη μέρα, σὰ νὰ μὴν θᾶμειε παντοεινὰ σὸ λογισμὸν ὄλων μας χροιαγμένη μὲ ἀγνές καὶ καθαρές ἐντύψεις.

Τὴ στιγμή ἐκείνη δὲν ἤξέθω πῶς, μοῦ φάνηκε σὰ νὰ διάβαζα τὴ σκέψη ὄλων μας. Τὴ διάβαζα πραγματικά ἡ καθρέφτη τοῦ λογισμοῦ μου θαρροῦσα καὶ τοὺς λογισμοὺς τῶν ἄλλων; Δὲ μπορῶ νὰ πῶ ἓνα μονάχα ξέρω, ποῦ ἡ δική μου σκέψη πέταξε μακρὰ, πολὺ μακρὰ, στοὺς δύο ἀληθινότητες νεκροῦς μας, τὸν Ηοιούκῆ καὶ τὸν Καλοσοῦρο.

Ὁ πόθος ὁ ἀγνός, ποῦ τὶς καρδιές τους καταλοῦσε, ποῦ σὰ γρηγορηματίους, αἰῶνιο σημεῖδι σπουδαίας πνευματικῆς ἐργασίας, μᾶς παρουσιάζεται ὀλοφάνερος, ὁ ἴδιος πόθος πλῆμμυρῆ σήμερα καὶ τὶς καρδιές ἐκείνων, ποῦ μὲ θάρρος συνεχίζουν τὸ πατριωτικὸ καὶ μεγάλο τους ἔργο. Οἱ δύο ἀληθινότητοι νεκροὶ μας, ποῦ πρῶτοι ἐνοιωσαν τὴν Ἀλήθεια, καὶ ποῦ ἔρριξαν ἀπὸ τὶς πρῶτες καὶ στεροεώτερες πέτρες σιτοῦ Ἐθνικοῦ χιτρίου τὰ θέμεια.

Καὶ στὴν ἀνάμνηση τῶν δύο ἐκείνων, ποῦ ἐτίμησαν τὰ Ἐφτάνησα καὶ τὴ μεγάλη τους Πατρίδα Ἑλλάδα, ἓνας πόθος τῆς ψυχῆς μου, ποῦ καιρὸ τῶρα φωλιάζει σὰ στήθεια μου μέσα, πῆρε καινούργια δύναμη, καινούργια ζωή; πάντα μὲ θάρρος καὶ παλληκαρία καρδιά νὰ δουλέψουμε ὄλοι, ὄσοι γιὰ τὴν ἰδέα καιρὸ τῶρα δουλεύουμε, μὲ παράδειγμα ἀξιόμιμητο τοῦς δύο μεγάλους Κερκυραίους, ποῦ τὸ ἔργο τους, ἂν ἀκόμα οἱ πολλοὶ δὲν τῶχουν νοιώση, στοὺς λίγους,

Εἶταξα τὸ σπιτονοικοκύρη. Πολὺ σπάνιο νὰ συναντήση κανεὶς ἓνα τόσο γερὸ παλληκαρι. Τὸ κορμί του ἦταν ψηλὸ καὶ λιγερό μὲ ὄμους καὶ σπῆθος πλατιά. Τὰ νεῦρά του, γερὰ καὶ δυνατὰ ζεπετιῶνταν κάτου ἀπὸ τὸ μπαλωμένο του παυκάμισο; τὰ γένεια του ὀλόμαυρα στίπαζαν τὸ κάτω μέρος τοῦ πρόσωποῦ του τοῦ ἀντρίκιου καὶ σκληροῦ καὶ τὰ φρύδια του πικρὰ ἔσκιζαν τὰ μαῦρά του τὰ μάτια μὲ τὴν ὀλοζώντανη ματιά. Σταμάτησε μπροστὰ μου πιθώνοντας τὰ χέρια του στὴ μέση.

Τοῦ φανέρωσα τὴ βρωμοσύνη μου καὶ τὸν ρώτησα τὸνομά του.

— Φόμας, κάνει, μὰ μὲ λένε Μπιροῦκο.

Τὸν παρατηροῦσα μὲ πιότερη προσοχὴ τῶρα. Ὁ σύντροφός μου σὸ κινήγι ὁ Γερμολάης κ' ἄλλοι χωριάτες μοῦ εἶχαν κάνει πολλές φορές λόγο γι' αὐτὸν τὸ δασοφύλακα, ποῦ φοβῶνταν σὰν τὸ διάολο γιὰ τὸ μάτι του καὶ τὴν αὐστηρότη στὴ δουλειὰ του. Ἦταν ἀδύνατο, μὲ τέτοιον ἄθροωπο, νὰ κλείουν οὔτε ζερόκλαδο. Πάντα φύλαγε καρτέρι, ὅ τι καιρὸς καὶ νᾶταν, ἔτοιμος νάρπάξη τὸν κρυφοκυνηγὸ. Τοῦ εἶχαν στήσει τόσες φορές παγίδες μὰ πάντα σοῦ γλιστροῦσε σὰν τ' ἀχέλι.

— Ἐτσι λέγε μᾶς λοιπὸν! κάνω ὕστερα ἀπὸ σκέψη, πῶς εἶσ' ὁ Μπιροῦκος! Ἄκουσα πῶς εἶσαι

ποῦ τὸ μελέτησαν, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ φαίνεται γιγαντινόν.

Μὲ τὸ θάρρος καὶ τὸν ἐνθουσιασμό, ποῦ γιὰ τὴν ἰδέα σήμερον δουλεύει ὁ καθένας, ἔχοντας γιὰ στήριγμα καὶ ἔργα ἀθανάτων νεκρῶν, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ πετύχουμε καὶ γλήγορα νὰ βασιλέψῃ ἡ γλῶσσα μας, ποῦ ὅ' ἀνοίξῃ στὸ γένος καινούργιους ὁρίζοντες, μορφώνοντάς το σύμφωνα μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ.

22. 4)05.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

(Ἀπὸ τὴ συλλ. γῆ τοῦ κ. Δ. Σπίγγου)

* Ἀνάμεσα σὲ δυὸ βουνά κλημά 'ναι φυτεμένο(*)
 Κάνει σταφύλι κόκκινο, κάνει κρασί μοσκάτο
 * Ὅσες μανάδες κι' ἂν τὸ πιοῦν, καμιά παιδί δὲν κάνει,
 Νᾶχε τὸ πιῆ κ' ἡ μάνα μου νὰ μὴν εἶχε μὲ κάμη.
 * Ἀφόντις ἐγεννήθηκα ποτὲ καλὸ δὲν εἶδα.
 * Ὅλο στὰ ξένα προβατῶ, στὰ ξένα παραδέρνω
 Κ' ἐκεῖ στὰ ξένα πούμουνα, μεγάλο θέμα ὅπου εἶδα !
 Νὰ πάρῃ ὁ λύκος τὸ παιδί ἀπ' τὸ βυζὶ τῆς μάνας.
 Χίλιοι πεζοὶ-ν-ἀτρέξανε, χίλιοι καθαλαραῖοι,
 Κανένας δὲν ἀρρέβαρε, παρὰ ἡ καημένη ἡ μάνα
 Πῆγε ν' ἀπαῖξῃ τὸ παιδί ἀπ' τοῦ θεριοῦ τὸ στόμα.
 « Φάε με λύκο ἐμένανε κι' ἀφῆσε τὸ παιδάκι
 Νὰ φᾶς κριᾶς καὶ κόκκαλο καὶ πάλαι νὰ σοῦ μείνῃ.»
 Κ' ἐκεῖ ἀποκρίθῃ τὸ παιδί ἀπ' τοῦ θεριοῦ τὸ στόμα
 « Φάε με λύκο ἐμένανε κι' ἀφῆσέ μου τὴ μάνα,
 Τί δντες ἐπούλιε τὸ κρασί, νερὸ τοῦδανε μέσα,
 Κι' ὠρkiζε τὸ παιδάκι τῆς λύκος νὰ τῆς τὸ φᾶῃ
 * Ὀντες ἐπούλιε τὸ τυρί, τοῦδαν' ἀσβέστη μέσα,
 Κι' ὠρkiζε τὸ παιδάκι τῆς λύκος νὰ τῆς τὸ φᾶῃ
 * Ὀντες ἐπούλιε τὸ ψωμί, τοῦδανε ἄμμο μέσα
 Κι' ὠρkiζε τὸ παιδάκι τῆς λύκος νὰ τῆς τὸ φᾶῃ.
 Φάε με λύκο, φάε με, κι' ἄφῆσέ μου τὴ μάνα,
 Νὰ φᾶς ἄρνι τρυφερ' ἄρνι καὶ τρυφερὸ κατσίκι....»
 Φεύγει καὶ πάει σπῆτι τῆς τὸ στήθι τῆς χτυπῶντας.

*) Τὸ τραγοῦδι σὴνεται ἔτσι στὸ χωριὸ "Αοι-Δοῦλοι.

βράχος στὴ δουλειά σου.
 — Τὸ χρέος μου μονάχα κάνω, μού λείει ἀπότομα. Δὲν πρέπει νὰ τρώου ἀδικὰ τὸ ψωμί τ' ἀφεντικού.
 * Ἐβγαλε ἀπὸ τὸ ζουνάρι τοῦ ἑνα τσεκουρι κι' ἄρχισε νὰ μαστορέβῃ μιὰ λουτσίνα.
 — Μὰ δὲν ἔχεις γυναῖκα ; τὸν ρωτάω.
 — Ὅχι, μού κάνει μὲ λύπη, πέθαν' ἡ δυστυχημένη καὶ μᾶς ἀφῆσε, πᾶνε τώρα τρεῖς μῆνες.
 — Τὰ κακομοίρικα τὰ παιδιὰ, ψιθύρισα.
 Ὡστόσο ὁ φίλος μου ξέχασε κιόλα τις βαριές συλλογές καὶ βγήκεν ὄζω τραβῶντας μ' ὄρμη τὴν πόρτα.
 Σὰν ἔμεινα μονάχος ξέπαζα τὴν καλύβα, ποῦ μού φαίνονταν ἀκόμα πιὸ πένθημη. Μιὰ δυνατὴ μυροδιά καπνοῦ μού πνιγε τὸ λαϊμό. Ἡ κοπελλοῦλα καθόντανε πάντα στὸ σκαμνάκι τῆς μὲ τὰ πόδια κρεμασμένα· κάθε τόσο ἀναστήκωνε στὴν πλάτη τῆς τὸ πουκάμισό τῆς κ' ἐκουνούσε τὴ φτώχῃ κούνια.
 — Πῶς σὲ λένε ; ρωτάω.
 — Οὐλέτα, μ' ἀποκρίνεται μ' ἀδύνατη φωνούλα.
 — Ἐπαψε ἡ μπόρα, κάνει μπαίνοντας ὁ δασοφύλακας· ἂν ὀρίζεις, ἀφεντικό, σὰς ξεβγάνω ἴσα μὲ

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας (sic)
 Σοφολογιώτατε καὶ Μακροσκελέστατε κ. Ὑπουργέ,

Μὲ ὄλο τὸ σέβας ὑποβάλλω πρὸς τὴν Μακροσκελότητά σου, πῶς ἂν ἀντι νὰ διορθῶντες τὸ Καταστατικὸ τοῦ Συλλόγου διορθῶντες τὰ Σχολιά (ποῦ τάχα εἶναι δουλιὰ σου νὰ φροντίζεις) ἀπαγορεύοντας τις φυλλάδες τοῦ Μιστριώτη, θὰ ὠφελοῦσες πολὺ περισσότερο τὸ Ἔθνος. Σοῦ ὑποβάλλω τὴν ἀπαγόρευση, δίχως ὁμως νὰ ἐλπίζω. Καὶ νὰ γιατί. Ὁ καλὸς σου γιὸς μπῆκε ὡς ἀντίδικος παράνομα μέσα στὴ Βουλὴ. Ὅτα λοιπὸν ἕνας πατέρας τόσο παραγνωρίζει τὰ χρέη του πρὸς τὰ παιδιὰ του, ὥστε νὰν τοὺς ἀρχίζει τὸ στάδιό τους μὲ μιὰ παρανομία, δὲν εἶναι πιθανὸ πῶς θὰν τὸν παραζαλλίζουν τὰ χρέη του πρὸς τὸ Ἔθνος. Ἴσως μάλιστα ἡ Μακροσκελότητά σου γελᾷ μὲ τὴν ἀπέραντη ἀπλκωσιά μου, ποῦ τὸ νομίζω δυνατὸ νὰ κακοκαρδίσεις ἴσα ἴσα τὸ Μιστριώτη, ἕνα ἀπὸ τὰ δικλεχτὰ πρωτοπαλικάρα τοῦ Ντεληγιαννισμοῦ.

Τῆς Μακροσκελότητός Σου χυδαῖστῆς δούλος
 Γιάννης Τσικουρῆς

ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Στὸ παραθύρι μου—κρέμεται στὸ ἀκρογιάλι μου—τὸ χλωμὸ πορτραῖτο τῆς ξανθῆς νεότητος φαίνεται, στὸν Ἀπριλιτικὸν ἥλιο ποῦ βασιλεύει· ἕνα ἄσπρο μαντήλι σαλεύω κατὰ τῶν μαύρων μου βράχων τὸ περιγιάλι, κατὰ τὸν ἥλιο σου ποῦ φεύγει στὴ βάρκα, καὶ ἡ ἄσπρη νταντέλα τῶν μαύρων μου βράχων ἀνατριχιάζει ἀφρόκοπη.

Θλιμμένα, ἀγὰ τὰ χέρια σειοῦνε τὸ χαιρετισμό, καὶ τὸ κάτασπρο μαντήλι ἀστράφτει στὰ μάτια καὶ τὰ δακρυζέει, καὶ ἀπὸ μακρυνὰ τώρα σὰν πεταλούδας φτεροῦ φαίνεται, ποῦ στὸ χλωμὸ πορτραῖτο τοῦ πηραθυριοῦ μου τριγυρνάει, στὸ πορτραῖτο ποῦ γέρνει πρὸς τῆς γαλήνιας θάλασσας τὸν ἥσυχον καθρέφτη, ἐκεῖ νὰ ἰδῇ τὰ μάτια σου τὰ βουρκαωμένα καὶ πλεούμενα σὰ βάρη, καὶ τὰ χεράκια νὰ κινοῦν γιὰ πάντα τὸ ἄσπρο μαντήλι τοῦ χωρισμοῦ.

Ἡ ἄσπρη νταντέλα στοὺς μαύρους μου βράχους αἰώνια ἀσπρολογαίει μακραίνοντας, ζώνοντας τὰ πε-

ριγιάλια—καὶ πάντα τὸ χλωμάρωστο πορτραῖτο στὸ παράθυρό μου γέρνει τὸ κεφάλι τηράζοντας τὴν ἥσυχον θάλασσα, καὶ σειῶντας τὸ μαντήλι στὸ χέρι σὲ χαιρετάει. Τὸ πλοῖο μακρυνὰ δὲν ἐρξεν ἀραξοβόλι, καὶ τὸ ζῶσαν τοῦ Ἀπριλῆ ἰδίκα τὰ ῥόδα γιὰ νὰ σὲ δεχτῇ, καὶ ἡ θάλασσα τὸ ἀγκάλιασε ὀλογάλανο στὸ φῶς τῆς, καὶ γὼ χλωμὸ πορτραῖτο στὸ παράθυρο γιὰ σένα πάντα ξομπλιάζω τὴν ἄσπρη νταντέλα τῶν μαύρων μου βράχων.

Στὸ μαυρονῆσι μου ἀσπρολογαίει ἀκόμα, καὶ τὸ ἄρωστο πορτραῖτον ἀγναντεύει ἀπ' τὸ παράθυρο, καὶ ἡ νταντέλα μακραίνει σ' ἀκρογιάλια, καὶ τὰ μαντήλια τοῦ χωρισμοῦ θὰ κινήσω σὲ κάθε ἀκρογιάλι νὰ σημαδεύουν σε, τὰ δάκρυα νὰ δακρυζέης. Ὡς καὶ τὸ ἀμπέλι ποῦ πυκνόφυλλο ἀγκυλιάζει τὸν ἐξώστη μου, καὶ πλέχει νταντέλα ὀλοπράσινη στὸ παράθυρο τοῦ χλωμοῦ πορτραῖτον, αἴθριο θυμὸ καὶ πόθο τὰ σταφύλια θὰ ὠριμάσῃ, καὶ τις ῥόγες τοῦ ἔρωτα θὰ δέσῃ μὲ κλαδιὰ πόθου γύρω ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ χλωμοῦ μου πορτραῖτον, στὸ χωρισμὸ μας...

Μὰ ἐγὼ ξομπλιάζω πάντα τὴ νταντέλα τῶν μαύρων μου βράχων.—Τὸ πλοῖο τώρα δὲ φαίνεται, τὸ ἄσπρο μαντήλι ἐχάθη—στὸ μαυρονῆσι μου βλέπω τὸν ἥλιο σου... Τώρα τὸ χλωμὸ πορτραῖτο σὲ χαιρετάει μὲ τὴν ἄσπρη νταντέλα τῶν μαύρων του βράχων...

Καρδαμύλη.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΣΕΑΓΙΑΝΝΗΣ

Ὁ κύριος Κανονίδης νέος «πολὺ καθὼς πρέπει» καὶ εὐθρόπος τοῦ κόσμου συναντᾷ τὸ φίλο του κ. Φουκαρίδη, δημοσιογράφου μὲ δξία.

— Ὡ γιὰ σοῦ, ἀγκυπητέ μου ! ἔρχεται νὰ σοῦ δώσω μιὰ μπίρα ;

— Μετὰ χαρῆς, φίλτατέ μου, ἀποκρίνεται ὁ κύριος μὲ τὴν δξία, μὰ σοῦ κίνω τὴ δήλωσῃ ὅτι καὶ σήμερα δὲν ἔχω πεντάρα.

— Δὲν πειράζει, ἔχω ἐγὼ κάποιο τάλληρο.

— Μὰ δὲ μοῦ λές, βρε ἄεργέ, πῶς τὰ καταφέρνεις καὶ βρίσκεις πάντα μὲ παράδες ; Ποιὸ εἶναι ἐπὶ τέλους τὸ μυστικὸ σου ; ἐρωτᾷ μὲ κάποια ζήλια ὁ κ. Φουκαρίδης.

— Ἀπλούστατα, φίλε μου, δὲν πλερώνω ποτὲ τὰ παλιά μου χρέη !...

— Καλὴ' μὰ τὰ καινούργια ;

— Τὰ καινούργια' χρέη, ἀπολογεῖται ὁ «πολὺ καθὼς πρέπει» νέος, τὰ φέρνω καὶ γίνονται παλιά ...

τὴν ἄκρη τοῦ δάσου.
 Σηκώθηκα γιὰ νὰ φύγωμε.
 Ὁ Μπιρούκος πῆρε τὸ τουφέκι του καὶ ζέτασε τὴ γιόμοση.
 — Καὶ τὸ τουφέκι τί τὸ θέλεις ; τοῦ εἶπα.
 — Κάτου κεῖ, στὴν λαγκαδιὰ τοῦ Κόμπουλι, θάνω στοίχημα πῶς κόβουν ξύλα.
 — Καὶ μπορεῖς ν' ἀκούσης ἀπὸ δῶ ;
 — Ὅχι ἀπὸ δῶ, μὰ ἀπὸ τὴν αὐλή.
 Ἐκινήσαμε μαζὶ. Ἡ βροχὴ ἔπαψε· ἕνα πυκνὸ νερόπεπλο, ποῦ οἱ ἀστραπὲς διασκίζαν, τεντώνονταν στὸν ὀρίζοντα· πάνωθι μας, ὁ οὐρανὸς ἦταν σκοτεινὸς καὶ τὰστέρια πᾶσκιζαν χαριτωμένα νὰ ξεπροβάλλουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ σύνεφα τῆς βροχῆς.
 Ἀφινόμενα· στὴ φχαριστήσῃ ποῦ φέρνει ἡ μυροδιά τοῦ βρεμένου ξύλου καὶ μὲ τὸ ν' ἀκούω τὸ μουσικὸ μουμουρίσμα τῶν σταλαματιῶν τοῦ νεροῦ καθὼς πέφτουν ἀπὸ τὰ φύλλα. Ὁ Μπιρούκος μ' ἀποτραβήξε ἀπὸ τὸ ξέχαμά μου.
 — Νὰ κεῖ κάτου, λείει τεντώνοντας πρὸς τὴ δύση τὸ χέρι του, γιὰ δέστε τοὺς μασκαράδες διάλεξαν καὶ τὸν καιρό.
 Μὰ γὼ δὲν ἀκουγα ἄλλο ἐξὸν ἀπὸ τὸ γλυκὸ ἀναστεινάγμα τοῦ διαβατάρικου ἀνεμιοῦ, ἐξὸν ἀπὸ τὰ φύλλα ποῦ πέφτουνε.

— Τώρα τώρα τοὺς συγυρίζω, εἶπε φέρνοντας τὰμάξι μου.
 — Ἄς ἀφήσουμε δῶ τὸ ντροσκι. Ἐρχομαι μαζὶ σου στὴ λαγκαδιὰ.
 — Ὅπως ὀρίζεστε, ἀφεντικό· σὰς γυρίσουμε σὰς ξεβγάνω.
 Ἐκινήσαμε.
 Ὁ δασοφύλακας βᾶδιζε ὀμπρός· μόλις δυνόμουνα καὶ τὸν ἀκολουθοῦσα μέσα στὰ χαμόκλαδα καὶ τὰ χορτάρια, ποῦ μᾶς ἔρχονταν ὡς τὸ λαϊμό. Κάθε τόσο στέκονταν καὶ μούλεγε:
 — Ἀκούς, ἀφέντη τις τσεκουριές;
 Ὡστόσο ἐγὼ τίποτα, τσιμουδιά δὲν ἀκουγα. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο βρισκόμαστε στὸ λαγκαδι. Ὁ ἀγέρας σῶπασε κι' ἀκουσα καθαρὰ τοὺς χτύπους τοῦ τσεκουριοῦ.
 Ἐκκλουθήσαμε τὸ δρόμο μας μέσα στὰ χορτάρια· τὰ βρύα φουσκωμένα νερὸ βούλιαζαν στὶς πατησιές μας σὰ σφουγγάρι, ποῦ στύφτει.
 Ἐνα κούφιο τρίξιμο, ποῦ βάσταζε πολὺ, χτύπησε στὸ αὐτί μου.
 — Πᾶει, κάνει ὁ Μπιρούκος, τῶκοψαν.
 Λίλο-λίγο ὁ οὐρανὸς ξαστέριαζε· εἴμαστε τώρα στὴν ἄκρη τοῦ λαγκαδιοῦ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10.—Για το Έξωτερικό αρ. 10
20 λεφτά το φύλλο λεφτά 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στα κισόκια της Πλατείας Συντάγματος, 'Ομόνοιας, 'Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τριχιοδρόμου ('Οφθαλμιατρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρόμου ('Ομόνοια) στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια), στο βιβλιοπωλείο «'Εστίας» Γ. Κολάρου. Στόν Πειραιά: Καπνοπωλείο Γ. Σπρού. 68. Βουβουλίνας αρ. 1, σιμά στην Τρούμπα 'Η συντροπή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

„ΕΙΝΑΙ

τόσοι φιλέλληνες που άδρανούν μόνο και μόνο γιατί πρώτοι άδρανούν οι "Έλληνες". Λόγια του κ. 'Ωμόλλ αυτά, του σοφού επιστήμονα και αληθινού φίλου της πατρίδας μας. Και τα είπε στον α' Ελληνισμό και τα δημοσίευσαν κ' οι εφημερίδες. Πάει να πει λοιπόν πως οι Ρωμιοί τα διαβάσανε κι ο Θεός να δώσει και νάν τα νιώσανε.

Γιατί μόνο σά νιώσουμε τη βαθειά σημασία και τον πόνο τον αληθινό που κρύβουν αυτά τα λόγια, θα πάρουμε να γυρεύουμε με το κερί φιλέλληνες και θαρχινήσουμε πρώτα πρώτα οι ίδιοι να γινόμαστε "Έλληνες". Να ραχατεύουμε εμείς κάτω από τον Ίσμο της 'Ακρόπολης και να ζητάμε από τους ξένους να φροντίσουν για τις δουλιές μας, είναι παράλογο και προσβλητικό για λεύτερους άνθρώ

πους. Πώς θα πούμε λ. χ. δι δ κ. Τιτόνι δέν είναι φιλέλληνας, όταν ο τελευταίος 'Ιταλός κούρσιος που βρίσκειται στην πόλη μας μπορεί, ή διαβάσει τις 'Αθηναϊκές εφημερίδες, να μάς πει: «Μά μήπως ή άφεντιά σας που λεγόσαστε κ' "Έλληνες, είσαστε φιλέλληνας;»

'Η «Μεταρρύθμιση» της περασμένης Τρίτης σε άρθρο της με τον τίτλο «Προδοτικά δημοσιεύματα» μάς αποκάλυψε πως σε 'Αθηναϊκές εφημερίδες «δημοσιεύθησαν ειδήσεις Μακεδονικαί καταπροδίδουσαι τον άγωνά, αί οποίαι θμίως ήσαν τελείως ανακριβείς και άγνοστοί». Και Βουργάροι κομματοζήτες δέ θα φερνόντουσαν χειρότερα. Κι όμως οι εφημερίδες αυτές δέν τζουνε για τίποτα να πούνε προδοτίες και πουλημένους, και τους λένε δά κάθε μέρα, δους άγωνίζονται για τη δημοτική γλώσσα.

Για να ξαναγυρίσουμε στα λόγια του κ. 'Ωμόλλ, θυμούμαστε πως στα 97 σάν ήρθε εδω ο Γαριβάλδης άπόρησε που βρήκε τους δικούς μας να ουζητούνε στους καφενέδες και να γυρίζουνε στις πλατείες, ενώ μπορούσαν αξιόλογα να βρίσκονται στον πόλεμο. «'Εγώ έλεγα, είπε ο στρατηγός, πως θα βρω στην 'Αθήνα μονάχα γέροντες και σακάτηδες!»

Την ίδια εποχή δυο Ρωμιοί δημοσιογράφοι—δ ένας ήταν ο υποφαινόμενος—βγαίνοντας τα μεσάνυχτα από το γραφείο τους και τραβώντας κατά το Σύνταγμα που ήταν κόσμος και κοσμάκης μαζωμένος για να καμαρώνει τους Γαριβαλδινούς, ανταμώσαν ένα Γαριβαλδινό και τον άρωτήσανε τότε φεύγει το σώμα τους για τον πόλεμο. 'Ο Γαριβαλδίνος τους κοίταξε από την κορφή στα νύχια, χαμογέλασε, κι αντί να παντήσει τους άρωτήσε κι αυτός:

— Και ή άφεντιά σας πότε φεύγετε;

Το συμπέρασμα σε δυο λόγια: 'Η Πατρίδα μας έχει ανάγκη από φιλέλληνες, είναι ή αλήθεια, μα της χρειάζονται λίγο και οι "Έλληνες.

ΜΙΑ ΔΙΚΗ

πούγινε τις προάλλες στο Βώλο μς απόδειξε τι περιδρομο τρώνε οι καλογέροι μας. 'Ο 'Ηγούμενος της Μονής Ξενίας κ' οι δυο σύμβουλοι του, κοιλαράδες όλοι—καθώς γράφουν τα Βολιώτικα φύλλα—δικαζόντουσαν γιατί πουλήσανε πενήντα τραγιά της Μονής και φάγανε τον παρζ. Οι άγιοι άνθρωποι απόδειξαν πως όχι ο παρζς μα τα τραγιά φαγώθηκαν από τους ίδιους, γιατί το Μοναστήρι, είπαν,

που δέν έχει περισσότερους από δέκα καλογέρους, καταλύει το χρόνο διακόβου τραγιά, όχι τραγιάπουλα.

Το δικαστήριο αντί να σεβαστεί το ήρωικό στομάχι των άγιων ανθρώπων, τους έστειλε για λίγους μήνες στη φυλακή, ίσως για νάν τους αναγκάσει να κάνουν εκεί μέσα κάποια δίαιτα, άπαραίτητη για την υγεία τους.

ΕΝΑΣ

βουλευτής, ο Λαναράς του Βόλου, γύριζε μιά νύχτα καροτσάδα, μεθυσμένος, στην εδδ Σταδίου κ' έπυροβόλουσε στον άγέρα. Κάποιος αστυνόμος σταμάτησε την άμαξα, κατέβασε τον κ. βουλευτή απ' αυτήν και τον άδήγησε στη διεύθυνση της 'Αστυνομίας. 'Ο κ. Παπούλας πήρε τόνονά του και σάν είδε πως έχει να κάνει με βουλευτή, τον άφησε λεύτερο αφού όμως πρώτα, έτσι τουλάχιστο λένε, τούκανε μερικές φιλικές παρατήρησεις και διάταξε να περαστεί τόνονά του στο 'Αστυνομικό δελτίο.

'Ισια μ' εδω, βλέπετε, έχουμε να κάνουμε με ένα βουλευτή μεθυσμένο από δω κι εμπρός όμως μπαίνουμε στο χορό όλ' οι βουλευτάδες του Βόλου, οι άμεθύσιοι, παρακαλούμε, και φοβερίζουν την Κυβέρνηση πως θάν την άρνηθούν και θάν την πολεμήσουν, ά δέν πάψει το διευθυντή της 'Αστυνομίας που πρόσβαλε το συνάδερφό τους.

Οί βουλευτάδες του Βόλου, είπαμε, είταν άμέθυστοι όταν το σκεφτήκανε αυτό, γιατί τέτιες σκέψεις και παρόμοιες φοβίες μονάχα μεθυσμένοι και παλαβοί μπορούνε νάν τις κάνουν.

ΛΙΓΟ

άκόμα και θα ξεπατωνότανε το Κορωπί από τον έξανθηματικό τύφο όσο νάν τάποφασίσουν οι άρμόδιοι να στείλουν εκεί τον «άπολυμαντικό κλίβανο»—άγκαλά δέν ξέρουμε αν τα κατάφεραν ίσια με την ώρα και νάν τονέ στείλουν.

Για να κινήσουν έναν κλίβανο χρειαστήκανε περισσότερες μέρες από όσες θάχρειάζότανε ή 'Αγγλία να κινήσει ολόκληρο το στόλο της. Αυτό γίνεται πάντα. Καθε δουλιά με ραχάτι. Μονάχα όταν πρόκειται να κάνουμε τα ρουφετάκια μας δείχνουμε γληγοράδα λαγού.

ΔΕ ΜΠΟΡΕΙ

κανείς νάν άρνηθεί πως οι Δημοτικοί μας Σύμβου-

— Στάσου δω, άφέντη, μου κάνει ο δασοφύλακας.

'Εσκυψε με τρόπο και κρατώντας ψηλά με το χέρι του το τουφέκι, σύρτηκε άνάμεσα από τα χαμόκλαδα.

'Ακουμάστηκα με προσοχή. ακούγονταν οι μικρές τσεκουριές που κόβανε τα κλαρικά του δέντρου κ' ύστερα ο άνακατωμένος κρότος των τροχών μιας τελέγας. 'Ενα άλογο πέρασε.

— Στάσου άρε, στάσου! έσκουξε ο Μπιρούκος. Στα λόγια αυτά ένας στεναγμός παράπονου άκολούθησε. 'Ενα κυνηγητό άρχισε: «'Αμ' δέ θα μου ξεφύγης, παπούλη μου, φώναζε ο δασοφύλακας. Στάσου, στάσου!» 'Ετρεξα προς το μέρος που βγαίνανε τα σκουζιματα κι άφου σκόνταψα, όχι λίγες φορές, έφτασα κοντά στο ριγμένο δέντρο.

'Ο Μπιρούκος κράταγε με δύναμη το χωριάτη ξαπλωμένο κατά γής ως με είδε, τον άφησε να σηκωθεί. Ήταν ένας κακομοίρης με βρωμερό πρόσωπο και άταχτα γένεια. λίγα πατήματα παρακεί ήταν ή τελέγα κ' ένα ψωράλογο.

'Ο δασοφύλακας, κρατώντας πάντα από το γιακά τον κλέφτη, άδραξε τα γκέμια τάλόγου.

— 'Αει 'Αράπ' μου, είπε, και χέρι-χέρι!

— Πάρε δά και το τσεκούρι, λείει ο χωριάτης.

— Καλά λές, κάνει ο Μπιρούκος, λίγο έλειψε να μς πάη χαμένο ένα τσεκούρι! Φύγαμε. 'Εγώ βιάδιζα άποπίσω. Στο δρόμο, ή βροχή ξανάπιασε κ' έφάγαμε ένα ήρωικό βροχοχάλαζο.

'Υστερα από τόσα και τόσα, φτάσαμε στην κλύβα του δασοφύλακα.

'Ο Μπιρούκος άφησε τζλόγο μέσα στην αιλή, έδωσε τα σκυλιά και μς είπε να μπορούμε.

'Ο κατάδικος κάθισε στον μπάγκο, άφου του έλυσε ο δασοφύλακας τις μανέττες.

— Μωρέ βροχή! είπ' ο Μπιρούκος, τώρα δέ μπορείτε να φύγετε. Πηγαίνετε να πλαγιάσετε. Στο πλάι σας θα βάλω και τουτον τον κόρακα.

— 'Οχι, φχαριστώ, μα μην του κάμης τίποτα. 'Ο χωριάτης μου έρριξε μια ματιά που με φχαριστούσε: άποφάσισα να βάλω μπροστά όλα μου τα δυνατά για να μαλακώσω το δασοφύλακα.

'Ο κακομοιριασμένος ο άλλος στέκονταν άκίνητος σε μια γωνιά. το πρόσωπό του είταν ίσχνό και δίχως ζωή, ή ματιά του σκοτεινή και γεμάτη άπελπισιά.

Τα παιδιά είχαν άποκοιμηθή. 'Ο Μπιρούκος κάθισε κοντά στο τραπέζι, κρατώντας το κεφάλι στα χέρια του. 'Ολα ήταν ήσυχά. ένας γρύλλος μονάχος τραγουδούσε σε μιάν άκρη.

— Φόμα! Μπιρούκο, είπ' ο χωριάτης, Φόμα, Φόμα!

— Τι είναι;

— 'Άσε με να παγαίνω.

'Ο δασοφύλακας δέν άποκρίθηκε.

— Να σχωρεθούν τα πεθαμένα σου... βλέπεις... ή πείνα... άσε με μωρ' άσε με...

— Βρέ σας ξέρω γω σας! λείει ξερά ο δασοφύλακας, σ' όλη σας τη ζωή δουλειά σας είναι το κλεψιμιά. Κλείθετε, κλείθετε ως που να πεθάνετε!

— 'Άσε με να παγαίνω! ξακολούθησε ο χωριάτης. 'Ακου, μωρ' παιδί μου, ο έπιστάτης μς έφαγε.

— Δέν πρέπει γι' αυτό να γένης και κλέφτης.

'Ο χωριάτης άναστέναζε ο πυρετός τράνταζε το κορμί του όλο κ' έτάχυνε την άνάπνια του.

— 'Αν άγαπας μωρ' το Θεό, φώναζε άπελπισμένα, άρσέ με! Τα παιδιά μου πεθαίνουν της πείνας κάτω κεί.

— Ποιός σου είπε νασαι κλέφτης!

— Τζλόγο μου, ξακολούθησε, δέν έχω παρ' αυτό. 'Αρσέ με μωρ' να παγαίνω!

— 'Ε! φτάνει πιά, σάπα και ήσύχασε γιατί είν' ένας άφέντης δω πέρα.

'Ο Μπιρούκος άκούμπησε με τους άγκώνες ή-

λοι βαλθήκανε νά υποστηρίζουνε γερὰ τή βιομηχανία τοῦ τόπου μας. Σὺς ἀραδιάζουμε τὰ βενηθήματα πού δώσανε σέ διάφορους γνωστούς ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους μας. Ὁ κ. Ἀνοτόπουλος ὁ Κεχηναῖος ἐπῆρε 500 δρ. γιατί, λέει, θά βγάλει βιβλίο οἱ «Πανσλαβισταί». Ὁ κ. Κουρούπης, ὁ ἐθνικώτατος, ἄλλες 500 γιατί θά βγάλει τὴν «Ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Κουρούπη». Ὁ κ. Ἀρχάγγελος Βλάχος 200 δρ. γιὰ νά ἐλαιοχρωματίσει τὸ Σαϊζπῆρο. Ὁ κ. Χατζιδάκης 250 δρ. γιὰ νά καλαφατίσει τὰ «Πάτρια». Κι ἄλλοι Βιομήχανοι τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ ἄλλα διάφορα ποσά.

Ἡ ἀφεντιά τους, ἕνας κ' ἕνας, εἶναι ἐθνικοὶ ἀντρες ὅλοι τους, γι' αὐτὸ τρῶνε καὶ καλοχωνεύουν καὶ τὸ ἐθνικὸ χρῆμα. Οἱ δημοτικιστᾶδες πούναι προδότες τρέφονται μὲ ρούβλια ἂν κ' ἡ πράξη τους, μπορεῖ κανεὶς νά πῆ, εἶναι καθαυτὸ ἐθνικὴ ἀφοῦ τρώγοντας ρούβλια ἐξαντλοῦν οικονομικῶς τὴ Ρωσσία πού τόσο μάχεται καὶ πολεμάει, κατὰ τὴ φωτεινὴ τους κρίση, τὸν Ἑλληνισμό.

ΤΡΙΑΝΤΑ ΠΕΝΤΕ

Ἐθνικοὶ πατέρες πού υποστηρίζουν τὸ Ντεληγιάννη σκέφτονται, λέει, νά τὸν ἀφήσουνε στὰ κρύα τοῦ λουτροῦ καὶ ν' ἀλλάξουν ἀφέντη.

Ἡ ἀπόφασή τους αὐτὴ ἡ τρομερὴ δὲν ἔχει καμιὰ σκέψη οὔτε μὲ τὸ Οἰκονομικὸ πρόγραμμα τῆς Κυβέρνησης οὔτε μὲ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς. Δὲ διαφωνοῦν καθόλου στὰ δυὸ αὐτὰ ζητήματα μαζί τῆς, μὰ δὲν εἶναι καὶ καμιὰ ἀνάγκη νά διαφωνήσουν. Στὰ ὕστερα καὶ οἱ ψηφοφόροι πού τοὺς στείλανε στὴ Βουλὴ δὲν τοὺς εἶπαν νά χάνουν τὸν πολύτιμο καιρὸ τους μὲ τέτια μικροπράγματα. Τί μας νοιάζει ἐμεῖς τί γίνεται στὴ Μακεδονία καὶ τί οἰκονομικὸ χαντάκωμα παθαίνουμε. Τοὺς βουλευτᾶδες μας τοὺς θέλουμε γιὰ τίς δουλιές μας, καὶ νά ὁ λόγος, τὸ ἀθάνατο ρουσφέτι, πού ἀναγκάζει τοὺς τριχταπέντε νὰν τὸ συλλογίζονται σοβαρὰ πὼς πρέπει νά φύγουν ἀπὸ τὴ στρουγγα καὶ νά βροῦνε ἄλλον, πιὸ βολικὸ, στέλιγκα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ
ΥΨΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ
ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82
ΔΕΚΕΤΑΙ 3—5 Μ. Μ.

συχὰ στὸ τραπέζι, ἡ βροχὴ ἔπεφτε ἀδιάκοπη· ἐγὼ καρτεροῦσα μ' ἀγωνία τὸ τέλος αὐτῆς τῆς σκηνῆς.

«Ἄξαρνα ὁ χωριάτης ἀνασηκώθηκε καὶ σ' ἕναν ὑπέρτατο ἀγῶνα, εἶπε :

— «Αὐ ! Τίγρη, πού διψᾷς αἷμα, ἄει κι' ἔνοια σου, δὲ θά πεθάνης καὶ ἐσύ, λυσσόσκυλο !

— Μίθυσες μωρὲ καὶ μιλάς ἔτσι ; εἶπε ὁ δασοφύλακας.

— Μίθυσα ; Κι' ἂν ἐπία ἐσύ πλέρωσες ; ἐσύ πού τρῶς τὸν ἄνθρωπο ; Ναί, παρ' ἐξλόγῳ μου, σκότωσέ με, μὰ θά πεθάνης κι' ἐσύ, θάρτη κ' ἡ δική σου σειρά. Τίγρη ! Καλὰ μωρὲ ! . . . Γιὰ χτύπα ! Γιὰ χτύπα !

Ὁ δασοφύλακας εἶταν ὀρθός.

— Χτύπα τὸ λοιπόν, ἐσκουζέ μὲ μάνητα ὁ χωριάτης.

Ἡ μικρὴ Οὐλέτα σηκώθηκε κι' αὐτὴ καὶ μπῆκε στὴ μέση.

— Σῶπα τώρα, κάνει ὁ δασοφύλακας καὶ προχωρώντας ἀρπάξε τὸν κλέφτη ἀπὸ τοὺς ὤμους σὰ νῆθελε νὰν τὸν τραντάξῃ ὅλο. Ἐτρεξα νά βοηθήσω τὸν κακμοίρη.

— Μὴν κουνηθῆς, ἀφεντικό, φώναξε ὁ δασοφύλακας.

Ο ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ

(Ὁ πρόλογος ἐνὸς βιβλίου πού τυπώνεται).

Νομοθεσία εἶναι ὅλοι μαζί οἱ νόμοι πῶχει μιὰ πολιτεία. Τοὺς νόμους στὴ δικιά μας τὴν πολιτεία, τοὺς φτιάχνει ἡ Βουλὴ καὶ τοὺς ἐπικυρώνει μὲ τὴν ὑπογραφή του ὁ Βασιλεὺς. Τὴ βουλὴ τὴν κάνουν οἱ βουλευτᾶδες, πού τοὺς βγάζομ' ἐμεῖς, κ' εἶναι πληρεξούσιοι μας, καὶ γιὰ τοῦτο ὅτι αὐτοὶ κάνουν, εἶναι σὰ νά τὸ κάνομ' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, καὶ ὅτι αὐτοὶ θέλουν, εἶναι σὰ νά τὸ θέλουν κ' οἱ ἴδι' οἱ πολῖτες. Οἱ νόμοι λοιπόν εἶναι ὅλωνε μαζί τῶν πολιτῶν τὸ θέλημα, κι' ὁ κάθε πολίτης ἔχει καθήκον νά ὑποταχθῇ σ' αὐτούς, ὅσον ἄδικοι καὶ σκληροὶ κι' ἂν εἶναι.

Καὶ γιατί πρέπει ὅλοι οἱ πολῖτες νά ὑποτάσσονται στοὺς νόμους, ὅλες οἱ νομοθεσίες ἔχουνε γιὰ πρῶτο θεμέλιό τους γραμμένη τὴ διάτα αὐὼς οἱ νόμοι εἶναι σὲ ὅλους γνωστοί» καὶ σὲ κανένα δὲ συχωρᾶνε νά πῆ πὼς δὲν πορεύτηκε σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, ὅσο παλιὸς καὶ δυσκολονόητος κι' ἂν εἶναι, γιατί δὲν τὸν εἴδερε ἢ γιατί δὲν τὸν ἐνοίωσε.

Νὰ ξέρη ὅμως ἡ καὶ νά νοιώθῃ κανένας τοὺς νόμους, δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐκόλο πρᾶμα. Στὸ ρωμαϊκὸ μάλιστα τὸ ψευδοβασίλειο, πού ὅπως μὲ τὴ γλώσσα μας ἀγωνιζόμαστε τόσα χρόνια ν' ἀναστήσομε μιὰ νεκρὴ, πρᾶμα ἀδύνατο, γιατί δὲ γίνονται νεκρανάστασες σήμερα, τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴ νομοθεσία μας, στὸ μεγαλύτερο καὶ σπουδαιότερο μέρος ἀπ' αὐτὴ ἔχουμε βάλει μιὰ μούμια, τοὺς νόμους δηλ. τῶν Ρωμαίων αυτοκρατόρων, πού γεννήθηκε ἐδῶ καὶ 1400 χρόνια καὶ σ' ἄλλους καιροὺς καὶ μὲ ἄλλα συνήθεια ἔζησε. Κι' ἀπαιτοῦμε νά ξέρη ὁ πολίτης νόμους τόσο παλιούς, τόσο ἀσυνήθιστους καὶ τόσο ἀταίριαστους μὲ τίς σημερινές ἰδέες, νόμου πῶχουνε γραφτεῖ σὲ γλώσσα ξένη—τὴ λατινική—κ' οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς, θαμμένοι μέσα στῶν βιβλιοθηκῶν τῆ σκῆνης, ξεθάφτονται ἀπὸ μίρα σὲ μίρα, χωρὶς νά τοὺς ξέρουν οὔτε αὐτὰ τὰ δικαστήρια, πού πολλές φορές ἔτυχε νά δικάσουνε μὲ νόμο, πού τὸν εἶχεν ἄλλος ἀντίθετός του καταργήσει.

Ἄλλ' εἴμαστε καὶ τὸ μεγαλύτερο τοῦ κόσμου

Μὰ τίποτα δὲ μὲ ρόβιζε: Εἶχα προχωρήσει κιόλα μὲ τίς γροθιές μπροστά, ὅταν γιὰ μεγάλη μου σασημάρα ὁ Μπιρούκος λύνει τὸ σκοινὶ πού εἶταν δεμένα τὰ χέρια τοῦ κλέφτη, ἔπειτα, πέρνοντάς τον ἀπὸ τὸ γιαντζ, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὸν ἐσπρωξε ἔξω.

— «Ἄει στὸ διάολο κ' ἐσύ καὶ ἐξλόγῳ σου ἀκόμα, φώναξε, καὶ κοίτα μὴν πὰ καὶ σὲ ξαναλάχω.

Ὁ δασοφύλακας ξαναμπῆκε ἤσυχος στὴν κάλυβα του.

— Μπράβο, εἶπα στὸ Μπιρούκο, ἐσύ μ' ἔκαμες νὰν τὰ χάσω ! Εἶς' ἀφεντάθρωπος.

— Ἄς εἶναι, ἀφεντικό, μοῦ λέει μὲ ἀπότομον τρόπο, μὴ μιλήστε γι' αὐτὸ σὲ κανένα. Πᾶμε νά σὰς ξεβγάλω τώρα πού ἔπαψε ἡ βροχὴ.

— «Αὐ ! Νὰ πού φεύγει, εἶπα ἀκούγοντας τὴν τελέγα πού περνοῦσε.

Μιὰν ὥρα ὕστερα χωρίστηκα ἀπ' τὸν Μπιρούκο στὴν ἄκρη τοῦ δάσου.

Μετάφραση Α. Α.

χαρτοβασίλειο, καὶ σὰ νά μὴ φτάνῃ ὁ λαβύρινθος τῶν νόμων τῶν Ρωμαίων αυτοκρατόρων, ἡ Βουλὴ κάθε μέρα ξεφουρνίζει νέους ἀστόχαστους νόμους κι' ἀντίθετους σ' τοὺς παλιότερους. Καὶ γιατί αὐτοὶ πού τοὺς κάνουν, δὲν ἔχουν καμιὰ γιὰ τὴν ἄλλη νομοθεσία ἰδίᾳ, γιὰ τοῦτο καὶ ἀταίριαστοι μ' αὐτὴ εἶναι οἱ νέοι νόμοι, καὶ δὲν ἀναφέρουνε καὶ ποιοὶ ἀπὸ τοὺς παλιούς καταργοῦνται. Καὶ γιὰ τὸ ἴδιο τὸ πρᾶμα πολλές φορές τυχαίνει νάχουμε δυὸ, τρεῖς καὶ περισσότερους ἀκόμα νόμους, πού νά χτυποῦνται ἀναμεταξύ τους, καὶ νά χρειάζεται τοῦ Σολομῶντα ἡ σοφία γιὰ νά μαντέψῃ ποιὸς διάτες τοὺς ἰσχύουν. Γιὰ τοῦτο ὁ ἀρεοπαγίτης κ. Β. Πικραδόπουλος στὸ νομικὸ περιοδικό, τὴ Θέμιδα, γράφει «τὸ ἐρμηνεύειν ἐλληνικοὺς νόμους εἶναι δυσκολώτερον καὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν χρησμάτων τῆς Πυθίας». Καὶ διηγῶνται γιὰ τὸ μακαρίτη τὸν Οἰκονομίδη, πού δὲ θά ξαναγεννηθῇ ὁ τόπος μας τέτιο σοφὸ νομικὸ, πὼς σὲ κάποια νομικὴ γνωμοδότηση πού τοῦ ζήτησαν, ἔγραψε τὴ γνώμη του, καὶ κατ' ἀπ' αὐτὴ τὴν παρατήρηση «ἐὰν νεώτερος νόμος δὲν μειορροῦθῃσεν ἢ δὲν ἐτροποποίησε τὸν ἐρμηνευθέντα νόμον.» Καὶ λένε ἀκόμα πὼς σὰν τοῦ εἶχε μιὰ βολὰ τὸ ὑπουργεῖο ζητήσῃ νά κάμῃ ἕνα νόμο, πού βιάζονταν νά τὸν παρουσιάσῃ στὴ Βουλὴ, αὐτὸς ἔγυρσε πίσω τὰ χαρτιά λέγοντας πὼς νόμοι δὲ μποροῦνε σὲ λίγες νά φτιαστοῦνε μέρες. Ἄλλ' εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ τμηματάρχης—γιατί αὐτοὶ γεννᾶνε τοὺς περισσότερους ἐρταμηνίτικους νόμους μας—σοφώτερο ἀπ' τὸν Οἰκονομίδη κεφάλι, σὲ λίγες ὥρες τὸν κατασκεύασε, γιατί σ' αὐτὸνε δὲ χρειάζονταν τίποτε ἄλλο, παρὰ χαρτί, καλαμάρι καὶ πένα, κι' αὐτὰ τὰχε, γιατί πληρώνει καλὰ γιὰ γραφικὰ ἢ ψυροκόσταίνα.

Κ' ὕστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴν κατάσταση ἔχουμε τὴν ἀπαίτησιν νά ξέρουνε τοὺς νόμους, κι' ὁ ψαρῆς πού σ' ὅλη τὴ ζωὴ του ρίχνει σὲ κάποιο ρημονῆσι τὰ δίχτυα του καὶ δὲν ἔμαθε οὐτ' ἕνα ἀριθμὸ νά γράψῃ, ἀλλὰ μὲ στέιτουλες χαράζει σ' ἕνα ξύλο ἐπάνω τίς ὀκκάδες τὰ ψάρια, πού δίνει σὸ βλισιδιάρη του, κι' ὁ γελαδάρης πού δὲν ἀφίνει οὔτε μιὰ μέρα τὸ λόγγο καὶ τὰ ρουμάνια, κι' ὁ χωριάτης πού ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ παιδεύεται μὲ τὸ γενί του, καθὼς κι' ὁ χωριάτης πού ξέρε νά διαβάξῃ, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὔτε ἕνα βιβλίο ἀπλὸ καὶ στὴ γλώσσα του γραμμένο πού νά τὸ διαβάσῃ! Καὶ ὅμως ἔτσι ἔπρεπε νάναί, γιατί ἄλλοίμονο σ' ἕνα ἔθνος, ἂν ὁ κάθε πολίτης μπορούσε νά πῆ πὼς δὲν πρέπει νά τονὶ δικάσῃ ὁ νόμος αὐτός, γιατί δὲν τὸν ἔδερε. Θέχουμε τότε τὸ δικαίωμα νά διαλέμε τοὺς νόμους πού θέλουμε νά δικαστοῦμε.

Κι' ὁ ἄνθρωπος σὲ κάθε τῆς ζωῆς του βῆμα ἐνεργεῖ καὶ μιὰ πράξη, πού διατάζουν οἱ νόμοι πὼς πρέπει νά γίνεταί, καὶ σὰ δὲν πορευτεῖ σύμφωνα μ' αὐτούς, μεγάλο θά πάρῃ βλάψιμο. Γιατ' οἱ νόμοι δὲ γίνανε μονάχα γιὰ νά προστατεύουνε τοῦ πολίτη τὸ δικίον ἀλλὰ σὰν αὐτὸς τ' ἀμελήσῃ τοῦ τὸ κλέβουν καὶ τὸ δίνουνε στὸν ὀχτρό του. Ἄν π. χ. ὁ κηδεμόνας τ' ἀνήλικου τονὲ βλάψῃ στῆς περιουσίας του τὴν κυβέρνησι, ὁ ἀνήλικος εἴμπορεῖ νά ζητήσῃ ἀπ' αὐτὸν ἀποζημίωση σὰν κλεῖσῃ τὸ εἰκοσιένα. Ἄν ὅμως δὲν τὸ κάμῃ σὲ πέντε ἀπὸ τότε χρόνια, χάνει τὸ δικίον του κι' ὁ ὀχτρός του, ὁ κηδεμόνας του, ὠφελιέται τίς κλεψιές πού τοῦκαμε. Ἡ ἂν ἀφήσῃ τὸ γείτονά σου καὶ σοῦ ζαπόσῃ γιὰ 30 χρόνια τὸ σπίτι σου, τόχασες καὶ γίνετ' αὐτὸς νοικοκύρης. Ἡ ἂν ἀφήσω καὶ περάσῃ ἕνας χρόνος πού μοῦ καταπλάκωσαν τ' ἀμπέλι μου, δὲ δύναμαι νά ζητήσω πὰ τὴν κατοχὴ του, ἀλλὰ πρέπει νά τοῦ κάμω ἀγωγή γιὰ τὴν κυριότητα, πῶχει καὶ ἄργητα καὶ δυσκολίες μεγαλύτερες στὰ δικαστήρια. Ἡ σὰν εἶσαι ὑπάλληλος καὶ δὲ δηλώσῃς τὸ γάμο σου, ἡ γυναῖκα σου θά κιν-